

Dani Balinta Vujkova

„Storytelling“ za djecu i odrasle - ljudi i priče

Sažeci

Subotica 21. i 22. listopada 2022.

Program stručnog skupa

petak, 21. 10. 2022.

8.30 – 9.00 registracija – Gradska knjižnica Subotica

9.00 – 9.15 otvorenje i pozdravne riječi

Man Yi Helen CHAN, IFLA: **Storytelling@Reading 2.0 Era**

9.15 – 9.45 Danica Leštek, Osnovna škola Donja Stubica, Donja Stubica: **Pričanje bajki, priča i legendi kao dio knjižničarske prakse**

9.45 – 10.15 Tanja Graovac, Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin“, Zrenjanin: **Storitelling radionice za decu u kulturi – jedan primer dobre prakse**

10.20 – 14.00 primjeri dobre prakse

1. ARTEMISIA, obrt za pripovijedanje i usluge, Sandra Vukoja: **Implementacija pripovjedačkih vještina u radu knjižničara**
2. Narodna biblioteka „Radislav Nikčević“, Jagodina, Ivana Pešić, Suzana Tanasijević, Marko Bojić: **Storiteling ili Pričam (ti) priču – čuvam tradiciju**
3. Biblioteka „Dimitrije Tucović“, Lazarevac, Milica Matijević, Bojana Petković: **Šetam i pričam: prilozi lokalnoj istoriji**
4. Narodna biblioteka Užice, Bojana Marinčić, Miloš Radosavljević, Marijana Drndarević: **U čarobnom svetu Narodne biblioteke Užice**
5. Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin, Anita Brozović Šolaić, Doroteja Palijan: **Ljepota različitih oblika pripovijedanja - online**
6. Gradska knjižnica Samobor - Odjel za djecu i mlade, Blaženka Mavrić Vadlja: **Osvoji me pričom – pripovijedanje na Odjelu za djecu i mlade Gradske knjižnice Samobor - online**

POSTERI UZ KAVU (15 minuta)

1. Narodna biblioteka Smederevo, Olivera Stajić, Višnja Rajković Mrdaković: **Vreme je za priču - storiteling radionice za decu predškolskog uzrasta - online**
2. Matična biblioteka „Ljubomir Nenadović“ Valjevo, Violeta D. Milošević, Olivera M. Milovanović, Marijana S. Timotić: **Valjevsko dečja biblioteka – Centar za duhovnu radoznalost**
3. Osnovna škola Negoslavci; Osnovna škola Bršadin, Bojan Lazić: **Bajkaonica kao motivacija za razvoj ljubavi prema knjizi i čitanju u prvom razredu**
4. Osnovna škola Siniše Glavaševića, Vukovar, Biljana Krnjajić, Osnovna škola “Antun i Stjepan Radić,” Gunja, Anita Tufekčić: **Tjeloglazba u storytelling-u kroz zaigrani kamishibai**
5. Elektrotehnička i prometna škola Osijek, Daliborka Pavošević, Sandra Matijević: **Srednjoškolci kao instinktivni pripovjedači**

6. Biblioteka šabačka, Aleksandra Erdevički Tomić, Biljana Bogojević: **Primena storitelinga u radu sa decom i mladima u Biblioteci šabačkoj kroz saradnju sa drugim institucijama**

14.30 polaganje vijenaca na bistu Balinta Vujkova

15.00 ručak

19.00 Multimedijalna večer s dodjelom nagrada i proslava 20 godina Hrvatske čitaonice

21.00 Svečana večera

subota, 22. 10. 2022.

9.00 – 12.00 primjeri dobre prakse

1. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu / Hrvatsko informacijsko i dokumentacijsko društvo, Ivo Tokić: **Crni storytelling**
2. Datafit, obrt za računalne i poslovne usluge, Filip Gospodnetić: **Data storytelling – sadržaj pripovijedanja, pripovjedač i publika**
3. Zagrebačko knjižničarsko društvo, Dorja Mučnjak: **Prostor slobode – priča o jednom knjižničarskom društvu**
4. Narodna biblioteka „Detko Petrov“ Dimitrovgrad, Elizabeta Georgiev: **Lična priča ili Kada tri priče vire iza ćoška: Iskustvo u pričanju priča bibliotekara-pisca-prevodioca**
5. Knjižnice grada Zagreba, Romana Tanković, Tanja Štignjedec Sulić, Božica Dragaš: **Storytellers – Pričaj mi priču**

POSTERI UZ KAVU (30 minuta)

Primjeri dobre prakse

1. Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin, Zrenjanin, Vladimir Tot: **Primer dobre prakse - besplatni alati, mogućnosti upotrebe savremenih tehnologija u storitelingu**
2. Narodna biblioteka Požega, Daniela Skoković: **Priče u pokretu – LS "Stories on the move"**
3. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, Tena Tonković, Blanka Bazina Vranić: **Čarobnjakov šešir – izvuci priču!**
4. Gradska biblioteka u Novom Sadu – Dečje odeljenje, Katarina Novaković, Dragana Božić: **Algoritam pripovedanja**
5. Osnovna škola Jagode Truhelke, Osijek, Irena Bando; Osnovna škola „Grigor Vitez“, Osijek, Marija Purgar: **Misli, riječi i slike utkane u priče**
6. Gradska biblioteka „Božidar Knežević“, Ub, Jelka Panić: **(Digitalni) storiteling u ubskoj biblioteci – novi sadržaji za nove generacije**
7. Gradska biblioteka Karlo Bijelicki Sombor, Anđelija Pruginić, Gorana Koporan: **Od priče do slikovnice**

Posterska izlaganja

1. Narodna biblioteka „Radoje Domanović“ Leskovac, Nadica M. Stojanović, Vesna R. Ilić: **Leskovačka maštaonica**
2. Narodna biblioteka „Radoje Domanović“, Leskovac, Ana Cvetanović, Javna biblioteka „Bora Stanković“, Vranje, Sanja Bundalo i Danijela Vlahović: **Čitalački hedonizam**
3. Biblioteke grada Beograda, Vladislava Ivković Marković, Violeta Đorđević: **Krugovi pripovedanja**
4. Narodna biblioteka „Jovan Popović“ Kikinda, Darinka Maljugić, Olivera Milin, Dunja Brkin Trifunović: **Pripovedanje naše nasušno**
5. Narodna biblioteka „Veljko Petrović“, Bačka Palanka, Dušanka Papić, Draga Petrić: **Biblioteka – divno mesto za priču: primer dobre prakse u radu sa decom mlađeg školskog uzrasta**
6. Biblioteka grada Beograda, Jasna Brkić: **Priče pune života: storiteling ili umetnost pripovedanja priča**
7. Gradska knjižnica i čitaonica „Metel Ožegović“ Varaždin, Irena Žunec, Zrinka Lončar: **Korištenje pripovjedačkih metoda tijekom posjeta organiziranih skupina djece**
8. Gradska knjižnica Subotica, Helena Omerović, Jelena Cvetić, Tamara Brezovski: **Kamišibaj deci u Gradskoj biblioteci Subotica**
9. Biblioteka „Dimitrije Tucović“, Lazarevac, Jasmina Ivanković, Dragana M. Marinković: **Storiteling za decu i odrasle – ljudi i priče: Romeo i Julija na bibliotečkom balkonu**

12.00 – obilazak Gradske kuće i Velike vijećnice, šetnja gradom s vodičem

14.00 – ručak

Man Yi Helen CHAN
helenmyc@hku.hk

Lecturer (P/T) of MsLIM Program, The University of Hong Kong
Professional Division Committee Chair (Division F),
International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA)

Storytelling@Reading 2.0 Era

Mastering the art of storytelling is essential for moving people's hearts and minds to different space, time and beyond. However, storytelling can also be a useful tool for fostering the digital generations' information and media literacy. Being the founder of Reading 2.0 in Hong Kong Special Administrative Region and the author of the Bestselling Book, "Hong Kong School Libraries in the Reading 2.0 Era", the presenter will share different effective strategies of handling information delivery in storytelling, so that children and adults are ready for facing the challenge of the Fourth Industrial Revolution, automation, artificial intelligent and robots which make the global and local environment more unpredictable and difficult to navigate.

How to prepare people for the future with storytelling? Learning may be one of the big concerns. As storytelling is the fundamental for learning, many library partitioners, educators and parents wonder the new way of storytelling to cope for the ever-changing interconnected world of the cyber age. However, not many researches have been conducted the new ways of storytelling so as to change the mindset of the young children as well as and adults when they know more about the traditions and the world through stories from storytellers.

How to enable story listeners have the research mindset? How to facilitate them to organize information after listening stories? How to help the listeners with different abilities or disabilities Reading to Learn? The storytelling reform, Reading 2.0, could be the answer. Reading 2.0 marks the paradigm shifts in storytelling, Reading to Learn and enquiry-based learning. The innovative concept of Reading 2.0 was first introduced to public by Helen Chan at a knowledge exchange seminar at the University of Hong Kong in 2017. It was published online by one of the Hong Kong's top digital media, HK01, in 2018. It was then shared at the Hong Kong Public Library (Tsuen Wan) in 2019 and included in the Hong Kong Public Libraries' Newsletter in 2019. Community dialogue continuously enhanced upon Reading 2.0 when a series of teacher and parent educational seminars were carried out these few years. Reading 2.0 undoubtedly guides us to understand the complexity and the needs of digital generation. It empowers the community to adopt the advanced storytelling practice to equip the life-long learners with a growth mindset in facing the uncertain, volatile and ambiguous technological world.

Osnovna škola Donja Stubica, Donja Stubica

Danica Leštek
pelkodanica@gmail.com

Pričanje bajki, priča i legendi kao dio knjižničarske prakse

U prvom dijelu izlaganja posvetit ću pozornost važnosti pripovijedanja, odnosno pričanja bajki, priča i legendi. Osvrnut ću se na trenutačnu praksu u svijetu i u Republici Hrvatskoj. Posebnu pozornost posvetit ću pričanju u školskim i narodnim knjižnicama. Slušatelji će moći uočiti prednosti pripovijedanja pred čitanjem, razlučiti različite tehnike pričanja te uočiti dobrobiti programa pričanja bajki, priča i legendi u knjižnicama. Bit će naglašen smisao osobnog kontakta te prijenosa iskustava i vrijednosti koje nije moguće prenijeti digitalnim putem. Osvrnut ću se i na kulturnu dimenziju, u smislu važnosti očuvanja narodnog blaga i prenošenja usmene tradicije na nove naraštaje. Poseban naglasak stavit ću na jezičnu sastavnicu, u smislu očuvanja dijalekata kroz pričanje na izvornom idiomu.

U drugom dijelu izlaganja predstaviti ću manifestaciju *Dan bajki i priča* koja se održava peti put, ove godine u dragulju hrvatske spomeničke baštine, Dvoru Veliki Tabor u Hrvatskom zagorju. Preko mrežne stranice Dana bajki i priča upoznat ću sudionike s programskim sastavnicama festivala te ciljem i namjenom događanja. Riječ je o kompleksnoj strukturi koja sudionicima nudi teorijsku podlogu preko predavanja uglednih znanstvenika te praktičnu podlogu preko radionica koje s različitih gledišta uvode sudionike u svijet pripovijedanja. Najvažniji je dio Dana bajki i priča samo pričanje, za djecu u jutarnjim, a za odrasle u večernjim satima. Nizom fotografija nastojat ću dočarati ozračje cijelog dana koji je posvećen bajci i priči te koji nastoji zvesti sudionika i uvući ga u čaroban svijet iz kojeg više neće htjeti izići. Zbog pandemijskih uvjeta bili smo primorani jedan *Dan bajki i priča* održati u virtualnom obliku pa ću u predavanju skrenuti pozornost na iskustva iz tog razdoblja i pokušati napraviti usporedbu pripovijedanja uživo i u virtualnom okruženju.

Posebnu pozornost posvetit ću knjizi *Vilinsko igrišće* koja je nastala kao rezultat Dana bajki i priča, a predstavlja zbirku bajki, priča, legendi i vjerovanja iz cijele Hrvatske. Knjiga je vrijedna jer su se u radu na njoj ujedinili brojni školski knjižničari, učenici i učitelji u zajedničkom nastojanju da zabilježe narodnu usmenu predaju. Knjiga, bogato ilustrirana radovima učenika, sadrži pripovjedne oblike s 30 lokaliteta diljem Hrvatske. Na ovom skupu vrijedi spomenuti i da se u knjizi nalaze i tri priče Hrvata iz Bača u Vojvodini.

Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin“, Zrenjanin

Tanja Graovac
cvrle.ciric@gmail.com

Storitelling radionice za decu u kulturi – jedan primer dobre prakse

Kroz izlaganje će biti predstavljena dva projekta u kojima je učestvovala Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin“, kao primer dobre prakse vezane za storiteling metodu rada na promovisanju kulturnog nasleđa, i biće predstavljena knjiga „Pričam ti istoriju: storiteling radionice u kulturi“, kao vodič koji mogu koristiti svi zainteresovani radnici u kulturi i prosveti. U knjizi, koja će biti podeljena učesnicima izlaganja, dati su odgovori na neka od teorijskih pitanja koja su postavljena kao tema skupa, tako da će fokus izlaganja biti na predstavljanju dva konkretna projekta koje zrenjaninska Biblioteka realizuje sa Narodnim muzejom Zrenjanin.

Prvi projekat „Storytelling u Muzeju“ trajao je tri godine, od 2018. do 2020. godine, kroz više od trideset realizovanih radionica, u projektu je učestvovalo 8 kustosa, 12 bibliotekara i gotovo 700 učesnika, dece osnovnoškolskog uzrasta kojima je projekat bio namenjen, ali i profesora, učitelja, školskih bibliotekara i bibliotekara iz drugih gradova. Napisano je dvadesetak autorskih priča kroz koje smo predstavili lokalnu istoriju, tradiciju, pisce, slikare i arhitekturu. Tokom svakog od tri ciklusa projekta uvedene su novine, u skladu sa novim potrebama koje su se pojavljivale, pa je tako u projekat uključena i obuka radnika u kulturi i prosveti u radu sa decom kroz storiteling metodu, a napisan je i vodič.

Projekat je zatim nastavljen kroz evropski projekat „Train2Sustain“, u okviru Erasmus+ projekata, počeo je 2021. godine i trajaće do 2023. godine. Projekat se realizuje u saradnji sa partnerima iz Austrije, Grčke i Slovenije i bavi se prevashodno ispitivanjem rada u kulturi tokom pandemije. Srbija (Narodni muzej Zrenjanina i saradnici iz naše Biblioteke) se bavi pitanjem rada sa decom, kroz storiteling radionice, uz korišćenje alata koji bi omogućili rad sa decom u uslovima pandemije. Ispitali smo kako se mogu snimati radionice, kako od tih snimaka mogu postati kraći filmovi, koji su dostupni besplatni alati za to, radili smo sa decom onlajn radionice preko platformi za onlajn sastanke (Gugl Mit, Zum...), radili smo lajv-streaming radionice preko Fejsbuk stranice, ispitivali smo (case study) kako su umetnici izdržali period izolacije tokom trajanja pandemije. Na kraju projekta planiran je onlajn vodič, kao i izrada veb-stranice na kojoj će biti predstavljeni rezultati projekta. Vodič i veb-stranica namenjeni su radnicima u kulturi, prosvetarima i umetnicima.

ARTEMISIA, obrt za pripovijedanje i usluge

Sandra Vukoja
info@artemisia.hr

Implementacija pripovjedačkih vještina u radu knjižničara

Pripovijedanje (*eng.* storytelling) kulturni je događaj i društvena umjetnost. Svaki put kada izgovorimo riječi: „Bilo jednom davno...“, ulazimo u začarani svijet priča i bajki, ali i u dugu tradiciju pripovjedača. Pripovijedanje je umijeće i vještina koja se poboljšava radom na sebi, istraživanjem novih mogućnosti i propitivanjem metoda. U svakodnevicu možemo unijeti pripovijedanje kako bismo obogatili život ili prenijeli određenu poruku, što je ujedno i vrlo korisno jer dugoročno pamtimo priče, a ne činjenice.

Primjena pripovijedanja priča u radu može se naučiti, a u ovom izlaganju dat ću konkretne savjete i smjernice za implementaciju pripovjedačkih vještina u radu knjižničara i primjere dobre prakse na temelju dvaju projekata: *Hrvatski festival pripovijedanja* te *Bajke i priče za zlatnu dob*. Govorit ću o suradnji s knjižnicama i svojem dugogodišnjem iskustvu pripovijedanja različitim uzrastima djece i odraslima, o nositeljima značenja u pripovijedanju i o tome zašto je pripovijedanje različito (pripovijedanje vs. čitanje). Nadalje, dotaknut ću se posebnosti pripovjedačkog događaja i njegovog izazova.

Dobar pripovjedač umije brzo odgovarati na konstantno mijenjanje okolnosti, kao što su kontekst pripovjedačkog događaja, publika, priča, okruženje te pripovjedačeve potrebe i mogućnosti. Da bismo mogli balansirati između svih tih potreba danog trenutka potrebno je steći određene sposobnosti i raditi na sebi. Koje su to sposobnosti, odnosno kompetencije koje trebaju steći i razvijati knjižničari kako bi mogli implementirati pripovijedanje u svom radu jedno je od važnih pitanja na koje ću dati odgovor u ovom izlaganju.

Narodna biblioteka „Radislav Nikčević“, Jagodina

Ivana Pešić, pesic.jagodina@gmail.com

Suzana Tanasijević, suzanatanasijevic@gmail.com

Marko Bojić, marko.bojic2705@gmail.com

Storiteling ili Pričam (ti) priču – čuvam tradiciju

Pričanje priča ili storiteling (storytelling) od davnina je u srpskom narodu poznato kao najbolji način za komunikaciju sa decom u cilju prenošenja običaja, verovanja, mitova i legendi sa kolena na koleno. Seoska biblioteka „Otvorena knjiga“ u jagodinskom selu Glavinci neguje ovu vekovnu tradiciju tako što knjižničarka Ružica Popović organizuje storiteling radionice za svoje male korisnike. Tema radionica su pričanje priča o narodnim običajima iz levačkog kraja gde se deca kroz pokazano-praktični rad uče tehnikama izrade ručnih radova i čuvanju nacionalnog identiteta od zaborava.

Seoska knjižničarka, u saradnji sa Etno kutkom koji je zajedno formirala sa meštankama sela, Kulturno-umetničkim društvom, seoskom osnovnom školom, kao i u sklopu svojih redovnih bibliotečkih aktivnosti, organizuje akcije i radionice pletenja, heklanja, veza i tkanja. Sve ove radove prate adekvatne priče za koje knjižničarka angažuje meštanke koje imaju zadatak da decu nauče izradi ručnih radova različitim tehnikama i da im kroz priču o tim radovima i tehnikama izrade približe značaj očuvanja tradicionalnih zanata i objasne upotrebnu vrednost tako dobijenih proizvoda.

Poseban akcenat stavljen je na proslavljanje pravoslavnih praznika, običaje koji ih karakterišu, zatim krštenja, svadbe, seoske litije i liturgije u seoskoj crkvi. Praktičan rad je praćen odgovarajućom naracijom, tako da deca istovremeno uče tehniku veza i o tome kada i kako je nastao taj vez, kao i simboliku i značenje upotrebnih izvezenih predmeta, npr. čemu je namenjen vezeni deverski peškir i sl. Ova seoska Biblioteka aktivno je uključena u sve kulturne događaje koji se odvijaju u selu i ravnopravno učestvuje u organizaciji svih manifestacija osmišljavanjem prigodnih aktivnosti.

Knjižničarka svojim korisnicima izlazi u susret u svakoj prilici, osmišljava usluge u zavisnosti od potreba njenih meštana, prilagođava radno vreme korisnicima, a za uzvrat meštani se uvek rado odazovu njenom pozivu da učestvuju u aktivnostima Biblioteke. Izrađeni upotrebni predmeti nastali tom prilikom prodaju se u okviru humanitarnih izložbenih akcija.

Posebnu pažnju knjižničarka je posvetila saradnji sa starijim meštankama koje su zbog godina u svojim domaćinstvima manje radno angažovane, a dragocene su i korisne zbog životnog iskustva i sećanja koja daleko sežu u prošlost. Uključuje ih u bibliotečki storiteling, da se podsete kako se nekada živelo i stvaralo, da svoje priče podele sa mlađim generacijama, da ih nauče da čuvaju svoj identitet kroz izradu ručnih radova i obeležavaju praznike na tradicionalan način.

Biblioteka „Dimitrije Tucović“, Lazarevac

Milica Matijević
milica.biblioteka@gmail.com

Bojana Petković
bojana.tomovic@gmail.com

Šetam i pričam: prilozi lokalnoj istoriji

Kada je Ivo Andrić, prilikom primanja Nobelove nagrade, govorio o priči i pričanju održao je neku vrstu setne ode onoj muzi što je tako verno i tako neposlušno pratila ljude od prvih vatri do biblioteka i knjižara, salona i kafana, opčinjavajući starce, decu i ljubavnike, ne prezirući nijedan jezik, nijedno iskustvo, nijedan san, preobražavajući sav taj mutljag u bistri potok ljudske sudbine što se, bez prekida i bez kraja, otkriva i skriva u pričanju i pričama.

Lokalna istorija prepuna je mitova i priča koji koji čuvaju pravu istoriju svakog mesta. Prikupljanje tih neispričanih priča koje dodaju „meso kosturu“ zvanične istorije i njihovo čuvanje, prenošenje na mlade i novo preplitanje sa zvaničnom istorijom cilj je projekta „Šetam i pričam: tragovima Kolubarske bitke“ koji biblioteka „Dimitrije Tucović“ iz Lazarevca sprovodi od 2021. godine u saradnji sa udruženjem „Dečja kulturna geografija“.

U ovom radu ćemo se baviti različim aspektima ovog projekta. Osvrnućemo se na projekte koji su mu prethodili („Zašto moja baba nije išla na fakultet“, „Digitalni vodič Lazarevca“) i koji su bili značajan početni resurs za nove aktivnosti. Ukazaćemo na probleme sa kojima se suočavaju zavičajni fondovi biblioteka u gradovima koji su „mladi“, bez pisanih tragova o lokalnoj istoriji. Predstavićemo ideju samog projekta „Šetam i pričam: tragovima Kolubarske bitke“. Govorićemo kako smo realizovali jedan obrazovni program u saradnji sa gradskim školama u uslovima epidemije Kovid-19, uticali na kvalitet nastave i pomerili fokus teme kojom smo se bavili. I za kraj, pokušaćemo da objasnimo neodoljivu nužnost priča i pripovedanja i našu začaranost njima.

Narodna biblioteka Užice

Bojana Marinčić
bojanamarincic@gmail.com

Miloš Radosavljević
milosue31@gmail.com

Marijana Drndarević
mlazic0@gmail.com

U čarobnom svetu Narodne biblioteke Užice

U davna, pradavna vremena ljudi nisu znali da pišu, ali su stvarali priče i pričali ih drugima. Tako su legende i događaje sačuvali od zaborava. Jednoga dana, u jednoj dalekoj zemlji zvanoj Mesopotamija nastalo je pismo i ljudi počeli da zapisuju ono što su smatrali bitnim. Ubrzo i drugi narodi čuše i naučiše te klinaste znakove kojima pribeležili svoja „znanja“. Malo po malo, klinasti znakovi se promeniše, dobiše drugačiji oblik, ali, gle čuda! Prodoše vekovi čovečanstva, a mi smo tek na početku priče. Slikaše pismom narodi razni svoja velika dostignuća i otvoriše velike kuće u koja ta znanja pohraniše. Behu to prve biblioteke. No, pismenost su znali samo malobrojni, a narod slušaše i dalje priče na kraju dana, posle teškog rada, koje su daroviti pojedinci pričali neretko uz neki instrument. Menjaše se pismo, više nije slikovno, počeli slova da se pišu i štampaju. Još je više pismenih, ali opet običan „svet“ osta nepismen. Priče i dalje traju i prenose se sa kolena na koleno upamćene po volji pojedinca. Nastaše i legende vezane posebno za neki kraj ili običaj. Zabeležili ga u knjige, vični pisanju, da se sačuva od zaborava. Obrnu se zemlja hiljadama godina, uznapredovaše nauka i tehnika, posta znanje dostupno svima, ali i dalje usmeno predanje ostade da „živi“. Paljene i rušene kroz vekove, biblioteke odoleše i opstaše kao glavni čuvari ovog blaga.

Ovo je priča o legendama koje sežu u daleku prošlost ispričana kroz rad vezan za aktivnosti koje se realizuju u Narodnoj biblioteci Užice. U radu će biti opisana promocija knjižnog fonda za decu, mlade i odrasle koja se bazira na slovenskoj mitologiji karakterističnoj za srpske motive. Takođe će biti predstavljene dečje kreativne radionice u Ogranku Sevojno, književne večeri, kao i onlajn promocije iz ove oblasti. Uzrasno prilagođen knjižni fond prikazan kroz realne i virtuelne programske aktivnosti ima za cilj promociju čitanja kod svih kategorija korisnika NBU. Gostovanja pisaca epske fantastike uticala su kako na direktne, tako i na indirektno korisnike Biblioteke.

Iako je prva asocijacija za pričanje priča tematika vezana za bajke, legende ili čuvenu Šeherezadu, storiteling danas ima veliku primenu u svetu marketinga.

Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin

Anita Brozović Šolaić

Doroteja Palijan

gradskaknjiznica@gmail.com

Ljepota različitih oblika pripovijedanja

Gradska knjižnica i čitaonica Ogulin organizirala je zanimljiva pripovijedanja za predškolsku djecu i djecu razredne nastave. Na 17. Ogulinskom festivalu bajke, u suradnji s Prvom osnovnom školom Ogulin, Knjižnica je ove godine organizirala kamišibaj pripovijedanje, a vrijedni kamišibaj pripovjedači bili su učenici. Troje učenika imalo je priliku pred vršnjačkom i djelomično odraslom publikom ispričati tri bajke u japanskoj kamišibaj tehnici, a to podrazumijeva usporedno korištenje prigodnih scenskih rekvizita, maštu, likovnu i govornu izražajnost te komunikacijske jezične vještine. Takav primjer dobre prakse koristan je za osobni razvoj mladih pripovjedača, a publici ostaje u nezaboravnom sjećanju zbog posebnog oblika prenošenja pisane književne riječi. Naglašavamo da je rad u toj zanimljivoj tehnici započeo u ožujku 2021. godine povodom Svjetskog dana pripovijedanja, u suradnji s učiteljicom Ljerkom Salopek Bacanović i učenicima 3. b razreda Prve osnovne škole Ogulin, a nastavljen je i 2022. godine. Rad u kamišibaj tehnici iziskivao je izradu ilustracija za tri hrvatske usmene bajke, prilagodbu tekstualnog dijela i vješto interpretativno uvježbavanje usmenog iznošenja pisanoga dijela teksta.

U sklopu projekta *Danas slušam, sutra čitam*, Knjižnica je organizirala Laboratorij zabave za predškolski uzrast. Laboratorij zabave je centar za djecu koji promiče kulturu pripovijedanja, a u tome se potpuno odriče svake vrste nezanimljivog razgovora i već viđenih predstava. Voditeljica događaja bila je Dijana Zorić, stručnjakinja za *storytelling* koja je predstavila djeci interaktivni način pripovijedanja. Mališani su uživali u svakoj minuti tog jedinstvenog načina pripovijedanja i doživljavanja svijeta priča. U sklopu istog projekta organizirana je dječja pričaonica za predškolski uzrast koju je vodila vrsna pripovjedačica Danijela Miklec. Djeca su slušala priču o Grubzonu na izuzetno zabavan, maštovit, poučan i poticajan način.

Storytelling približava djecu onom mitskom i iskonskom, a u doba pandemije i „epidemije“ pametnih telefona, doticaj sa živom riječi svakako je presudan za razvoj budućih naraštaja.

Gradska knjižnica Samobor - Odjel za djecu i mlade

Blaženka Mavrić Vadlja
blaza3110@gmail.com

Osvoji me pričom – pripovijedanje na Odjelu za djecu i mlade Gradske knjižnice Samobor

Odjel za djecu i mlade Gradske knjižnice Samobor posjećuju djeca različitog uzrasta koja u prostoru knjižnice redovito provode slobodno vrijeme, stoga se trudimo osigurati im kvalitetne usluge i različite inovativne programe koji prate njihove želje i potrebe.

Imamo odličnu suradnju s odgojiteljima i nastavnicima, koja nam omogućuje neprestano promišljanje i provođenje različitih radionica i programa. Da bismo sve to mogli ostvariti, pohađamo različite edukacije te se stalno stručno usavršavamo.

Jedna od navedenih edukacija je projekt Udruge Kaleido *Zagrlj me pričom* kroz koji smo stekli znanja o japanskom papirnatom kazalištu kamišibaju te otkrili brojne prednosti pripovijedanja pomoću slika. Redovito ga koristimo u obradi lektirnih naslova, na sastancima čitateljskog kluba te na kamišibaj radionicama koje djeca jako vole i na kojima sama osmišljavaju vlastite priče.

Također, redovito sudjelujemo na edukacijama Udruge Logos iz Varaždina koja promiče važnost usmenog pripovijedanja. Stečena znanja koristimo na radionicama u knjižnici i izvan nje te djeci ističemo važnost pripovijedanja, njegovanja usmene baštine te na vrijednosti koje pripovijedanje donosi. Svoje korisnike pripremamo i vodimo na Državnu smotru pripovijedanja Logos, a to je još jedan način na koji kod djece budimo osjećaj za pripovijedanje, potičemo ljubav prema pričama i promičemo usmenu riječ.

Ove smo godine organizirali i Dan pripovijedanja *Osvoji me pričom*, na kojem su sudjelovali odgojitelji, profesionalni pripovjedači, pripovjedači amateri i djeca koja pohađaju našu dramsku skupinu GKS Skečeri.

Navedena nam je manifestacija dokazala koliko su djeca, ali i odrasli, željni pripovijedanja, slušanja bajki i priča te koliko se vrijednost krije u njima.

Spoznaja i mogućnost da možemo organizirati ovakve događaje, radionice i projekte daje nam motivaciju za daljnje učenje, usavršavanje, prenošenje stečenih znanja i vještina. Sukladno tome, u svojem radu potičemo pripovijedanje djeci od najranije dobi.

Narodna biblioteka Smederevo

Olivera Stajić
oliverastajic83@gmail.com

Višnja Rajković Mrdaković

Vreme je za priču - storiteling radionice za decu predškolskog uzrasta

Nekada je knjiga bila riznica priča i magičnih svetova, a čitanje dominantna aktivnost koja je predstavljala opuštanje i uživanje. Odrastajući u digitalnom svetu, novije generacije imaju pred sobom bogatstvo sadržaja koji mogu upotpuniti njihovo slobodno vreme, pa samim time sve manje čitaju i smatraju da čitanje iz zadovoljstva ne postoji.

Želeći da kod dece probude ljubav prema knjizi i čitanju, a verujući da priče podstiču razvoj govora i pred-čitalačke veštine koje pomažu detetu da izraste u uspešnog čitaoca, bibliotekari Dečjeg odeljenja Narodne biblioteke Smederevo su pokrenuli ciklus radionica pod nazivom „Vreme je za priču“.

Realizacija aktivnosti trajala je od aprila do juna 2019. godine, jednom nedeljno. S obzirom na pandemijske uslove rada, radionice su rađene u formi onlajn aktivnosti na Fejsbuk stranici Dečje odeljenje Narodne biblioteke Smederevo. Bilo je veoma važno ponuditi deci zanimljive i raznovrsne sadržaje koji će ih motivisati da prate radionice do kraja ciklusa. Sama radionica se sastojala iz tri segmenta: prvi deo podrazumevao je čitanje izabrane priče/bajke, drugi deo je razgovor o pročitanoj (utisci, pouka, glavni likovi i sl.), a treći deo, kao najbitniji segment ovog ciklusa, odvijao se u vidu kreativne radionice. Radionica je podrazumevala da deca svojim rukama od različitih materijala i na različite načine izrađuju neku scenu iz priče, glavni lik, ili nešto upečatljivo (Tri praseta – kuće od slame, cigle i drveta; Pepeljuga – haljina za bal; Zaleđeno kraljevstvo – Olaf; Ivica i Marica – kućica o slatkiša; Mala bela sova – sove...). Sa knjigom u ruci, koristeći maštu i kreativnost, deca su likovima/scenama iz knjiga dala formu i oblik. Na ovaj način, učeći kroz slike, omogućili smo da kroz jedan delotvoran i interesantan proces razvijaju kognitivne funkcije: opažanje, mišljenje, pamćenje, učenje, rasuđivanje. Koristeći se veštinom sopstvenih prstića, a usklađivanjem vizuelne percepcije i fine motorike, priče im ostaju urezane u sećanje, a druženje sa knjigom postaje ritual u kome će istinski uživati. S obzirom na veliki uspeh onlajn radionica, od septembra 2022. godine planira se realizacija novog ciklusa radionica „Vreme je za priču“, u saradnji sa Predškolskom ustanovom „Naša radost“ Smederevo. Radionice bi se održavale jednom nedeljno, naizmenično u prostorijama Predškolske ustanove i na Dečjem odeljenju Narodne biblioteke Smederevo.

Možemo zaključiti da je podsticanje čitalačkih navika jedan kontinuirani proces koji u velikoj meri zavisi od iskustva koje dete dobija u porodici, u vrtiću, školi, biblioteci. Na početku im treba ponuditi zanimljive sadržaje koji odgovaraju njihovim interesovanjima i uzrastu, kako se druženje sa knjigom ne bi doživljavalo kao obaveza, a ljubav prema čitanju razvijala spontano.

Matična biblioteka „Ljubomir Nenadović“ Valjevo

Violeta D. Milošević
Olivera M. Milovanović
Marijana S. Timotić
mbva.violeta@gmail.com

Valjevska dečja biblioteka – Centar za duhovnu radoznalost

Kreativne ideje osmišljene u Valjevskoj biblioteci realizuju se pod nazivom „Dečja biblioteka – Centar za duhovnu radoznalost“. Pod ovom krilaticom godinama se realizuje više programa: „Od čitanja se raste“, „Vesela sreda“, „Zimovanje u biblioteci“, „Novogodišnja jelka želja“, „U park kroči u priče uskoči“ i dr.

Kontinuitet ovih programa doprineo je da Biblioteka svake godine privuče veliku pažnju dece, roditelja, obrazovnih i drugih institucija u gradu. Posebno ističemo radionice „Od čitanja se raste“ i hepening „U park kroči u priče uskoči“. Oba koncepta zasnivaju se na ideji o neposrednoj komunikaciji sa decom i pričanju priča.

Ciklus radionica „Od čitanja se raste“ uspešno traje trinaest godina, a postale su i deo redovnog vaspitnog programa Predškolske ustanove „Milica Nožica“ u Valjevu. Reč je o najmasovnijem programu Biblioteke. Radionice se održavaju od septembra do juna, učesnici dolaze organizovano, zahvaljujući dobroj partnerskoj saradnji Biblioteke i PU „Milica Nožica“. Radionice sa različitim temama održavaju se u čitaonici Dečjeg odeljenja, a kroz interesantno pričanje bibliotekara kod dece se razvija pozitivna emocija i podsticaj na novi dolazak i druženje sa knjigama. Na kraju radionice, deca dobijaju pismo za roditelje i porodicu sa porukama o važnosti čitanja naglas za odrastanje njihove dece. Kroz ovaj program Biblioteku godišnje poseti oko 1000 dece predškolskog uzrasta.

Hepening „U park kroči, u priče uskoči“ ima drugačiji koncept, a zasniva se na dobroj partnerskoj saradnji sa osnovnim školama i drugim partnerima iz zajednice. Osnov programa je pričanje priča deci, u parku, gde smo se okupili, sa željom da pokažemo da čitanje i pričanje priča može biti deo igre i slobodnog vremena. Razlog za okupljanje na ovom hepeningu pronašli su i naši partneri JKP „Vidrak“, zaduženo za čistoću u gradu, i kompanija „Europrom“, koja ima veliki trgovinski lanac na široj teritoriji. Ulaskom u park, sledeći mapu i putokaze, deca biraju priču i mesto gde će slušati priče i razgovarati. U parku, na prostirkama na travi, kao na pikniku, okupljaju se mališani oko priča „Palčica“, „Uspavana lepotica“, „Snežana i sedam patuljaka“ i sl. Za nagradu, deca dobijaju slatkiše, uz obavezu da na pravi način recikliraju otpatke i ambalažu.

Iako različiti u pristupu i organizaciji, ova dva programa imaju pozitivno iskustvo i potvrđuju značaj čitanja naglas i pričanja deci. Princip se zasniva na kreativnim idejama, dobroj organizaciji i timskom radu, koje prati dobra marketinška kampanja, u koju je uključen informativni i propagandni materijal u vidu postera, flajera i sl. Konačno, za dobre rezultate je važan kontinuitet u radu, širi obuhvat populacije kojoj su programi namenjeni, a sve treba biti protkano predanim radom i ljubavlju.

Bajkaonica kao motivacija za razvoj ljubavi prema knjizi i čitanju u prvom razredu

Opšte je poznata činjenica da je polazak u prvi razred često vrlo stresan kako za učenike, tako i za njihove roditelje. Pored svih obaveza i sasvim novog načina provođenja vremena (i učenja) – za razliku od dotadašnjeg vaspitanja i obrazovanja u porodici i vrtiću – koje učenike dočekaju polaskom u školu, važno je od samih početaka školovanja kod njih razvijati ljubav prema knjizi i čitanju, što nije uvek jednostavno i lako, ni za učenika, a ni za vaspitno-obrazovne radnike koji su sa učenikom u svakodnevnom neposrednom radu.

Razvoj čitalačkih predveština i ljubavi prema knjizi i čitanju u školi uveliko zavisi i od navika koje je učenik prethodno stekao u svojoj porodici. Naime, premda je uobičajeno da roditelji deci pričaju različite priče i čitaju knjige od najranijeg uzrasta, vrlo često se susrećemo i sa činjenicom da pojedini učenici nemaju ovakvih iskustava. Upravo takvim učenicima podsticanje na uživanje u knjizi i čitanju od najvećeg je značaja. Međutim, na umu treba imati i učenike koji već imaju razvijene čitalačke navike, bez obzira da li pre polaska u školu umeju da čitaju ili ne.

U Osnovnoj školi Negoslavci i Osnovnoj školi Bršadin već duži niz godina stručni saradnik bibliotekar dodatno radi na razvijanju čitalačkih sposobnosti, te ljubavi prema knjizi i čitanju i kroz vaspitno-obrazovnu aktivnost jednostavnog naziva – Bajkaonica. Radi se o susretima sa učenicima prvog razreda jednom mesečno tokom kojih im bibliotekar čita različitu građu laganu za čitanje (slikovnice).

Izbor dela za čitanje ponekad je slučajan, ali uglavnom nameran – biraju se dela sa određenom tematikom koja mogu da se dovedu u vezu određenim značajnim datumima tokom godine, čime se radi i na kulturnoj i javnoj delatnosti školske biblioteke. Tokom prvog polugodišta, dok učenici ne savladaju sva štampana slova, bibliotekar je u ulozi čitača, da bi tokom drugog polugodišta ulogu čitača polako, ali ne u potpunosti, prepuštao učenicima. Na taj način pruža im se mogućnost da sadržajnu, estetsku i funkcionalnu vrednost različitih knjiga upoznaju ne samo slušanjem već i samostalnim čitanjem. Na ovaj način vežbaju se i sposobnosti slušanja, ali i čitanje. Pozitivnim stavom o svakoj pročitanoj knjizi razvija se i ljubav prema knjizi i čitanju. Čitalačke aktivnosti praćene su i drugim zanimljivim i korisnim aktivnostima, kao što je prepričavanje, likovno izražavanje, dramatizacija pročitanoog dela i sl.

Ishod aktivnosti jeste da učenici do kraja prvog razreda postaju aktivni čitači, a dalja motivacija za čitanje nastoji se održati drugim aktivnostima u sledećim razredima.

Biljana Krnjajić
biljana.krnjajic@gmail.com

Osnovna škola „Antun i Stjepan Radić”, Gunja
Anita Tufekčić
ariana200@gmail.com

Tjeloglazba u storytellingu kroz zaigrani kamishibai

Pripovijedanje priča jedna je od najstarijih i temeljnih vještina poznatih čovječanstvu. Priče pomažu djeci upravljati emocijama, suosjećati s drugima i bolje razumjeti složeni svijet u kojem živimo. Pričanje priča zaista se, na prvi pogled, čini kao *mačji kašalj*, dok ne sjednete pred zahtjevnu i kritičnu publiku, a učenici to svakako jesu.

Vještine pripovijedanja temelj su svake dobre interpretacije. Dobro pogođena komunikacija s učenicima ključna je za vješto (is)pričanu priču. Upravo je to definicija storytellinga — vještina pričanja priča. U radu s učenicima primijenile smo metodu kamishibai pripovijedanja i tjeloglazbu. Kamishibai je metoda pripovijedanja pomoću oslikanih kartica, a sredstvo za izvođenje te vrste pripovijedanja mali je drveni kovčeg zvani butaj. A kako bi to pripovijedanje učenicima bilo zanimljivije, uz kamishibai metodu smo kao igrivo pripovijedanje primijenile tjeloglazbu. Tjeloglazba je umjetnost sviranja po tijelu (udaranjem po površini tijela) tako da se proizvode različite vrste zvukova.

Cilj takvog načina pričanja uvijek je edukacija i prenošenje iskustva. Kroz zanimljive, napete i simbolične priče ili bajke pune poruka educiramo djecu kako razumjeti život i kako se ponašati u stvarnom životu.

Ponekad djeca i ne razumiju što mi to točno govorimo, ali po našem govoru tijela vide koliko smo uživiljeni u poruku koju nosimo i na taj način *upijaju* i uče. Naše tijelo zaista može biti instrument. Lupkajući se po različitim dijelovima tijela proizvodit ćemo zvukove. Uvijek treba poticati stvaralaštvo kod djece. Zato svaka od ritmičkih vježbi ili brojalica treba biti otvoreni obrazac u kojima djeca/učenici mogu izraziti kreativnost. Ne postoji greška. Djeca trebaju shvatiti da njihova inicijativa i aktivnost mijenjaju svijet oko njih i stvarnost jer je to temelj za stvaranje zdravog društva.

Biblioteka šabačka

Aleksandra Erdevički Tomić
anaerdevicki@gmail.com

Biljana Bogojević
biljanaljbogojevic@gmail.com

Primena storitelinga u radu sa decom i mladima u Biblioteci šabačkoj kroz saradnju sa drugim institucijama

U Biblioteci šabačkoj u raznovrsnim aktivnostima koje se organizuju za decu i mlade, često se koristi storiteling, odnosno pričanje priča kao važan deo kreativnog procesa. U proteklih nekoliko godina ostvarene su značajne saradnje kroz projekte sa OŠ „Sveti Sava“ iz Šapca, Predškolskom ustanovom „Naše dete“, izdavačkom kućom „Propolis Books“ iz Beograda, osnovnim školama sa seoskog područja i Šabačkom gimnazijom, dugogodišnjim saradnikom. Kroz sve ove organizovane programe, radionice, izložbe, igraonice, obeležavanje jubileja, storiteling se pokazao kao efektan metod.

Sa OŠ „Sveti Sava“, koja je specijalizovana za decu sa smetnjama u razvoju i invaliditetom, organizovana su dva književno-likovna konkursa „Daj mi reč da je naslikam“. Biblioteka šabačka se povezala sa školskom bibliotekarkom Aleksandrom Kurdulić, koja je idejni tvorac ovog projekta. Pričanje priča Jasminke Petrović i Dejana Aleksića predstavljalo je polaznu tačku za nastajanje likovnih radova dece koja uče po IOP-u. Preko 400 radova dece iz cele Srbije bilo je izloženo u Galeriji Biblioteke. Biblioteka šabačka je prepoznala važnost projekta „Podrška deci i porodici iz osetljivih društvenih grupa u pružanju jednakih mogućnosti za učenje i razvoj“ koje realizuje Predškolska ustanova „Naše dete“ i postala njen partner. Kroz program „Biblioteka iz kofera“, bibliotekari upoznaju decu sa ustanovom, knjigama, pričama, bajkama... Pričanjem priča uz pomoć Bibliše i Biline, maskota Odeljenja za decu, uvode mališane i njihove roditelje u svet mašte, improvizacije i umetnosti.

Saradnja sa izdavačkom kućom „Propolis Books“ i Tanjom Lebović, omogućila je održavanje storiteling radionica u Biblioteci šabačkoj. Pričama „Tatu i Patu u čudnovatoj pričaonici“, „Kuća od medenjaka“ i „Vesela anatomija“ omogućeno je deci da postanu akteri i stvaraoci novih priča. U planu su i radionice ovog tipa za srednjoškolce.

U želji da istaknemo kreativnost i umešnost đaka osnovnih škola sa seoskog područja organizovali smo niz aktivnosti koje su rezultirale godišnjim izložbama u Galeriji Biblioteke. Pričanje poznatih priča „Ježeva kućica“ Branka Ćopića i „Mali Princ“ A. S. Egziperija je bila polazna tačka za stvaranje dramskih igrokaza, stripa i pravih malih umetničkih dela. Na taj način tradicionalno obeležavamo značajne jubileje. U saradnji sa Šabačkom gimnazijom obeležili smo 170 godina od rođenja pripovedača i nekadašnjeg Šapčanina Laze K. Lazarevića. Prvi deo aktivnosti je obuhvatio odlomke iz nekoliko njegovih pripovedaka, dok su mladi nakon odslušanih odlomaka kreirali sopstvena viđenja inspirisani pitanjima o nostalgiji, ljubavi, religioznim preprekama, moralu...

Ivo Tokić
itokic@nsk.hr

Crni storytelling

U izlaganju će se govoriti zašto je storytelling tako moćan alat prijenosa poruka. Kao komunikacijski alat, on ima svoju prirodu, koja se lako prepoznaje u specifičnim zakonitostima i metodologiji takvog pripovijedanja. U izlaganju će se pozornost obratiti na jedan poseban aspekt storytellinga.

Promjenom vrijednosne perspektive storytellinga, njegova se metodologija može iskoristiti i za neetičke svrhe. Na primjerima će se pokazati, kako se ključne značajke storytellinga prilagođavaju i koriste u različitim medijskim i komunikacijskim kanalima za ostvarivanje, manje ili više upitnih postignuća, kao što je npr. manipulacija publikom radi ostvarivanja neetičkih ciljeva. Drugim riječima, pokazat će se kako bijeli storytelling postaje crni storytelling. Pitanje je što u vezi toga mogu učiniti knjižnice?

Datafit, obrt za računalne i poslovne usluge

Filip Gospodnetić
datafit.df@gmail.com

Data storytelling – sadržaj pripovijedanja, pripovjedač i publika

Razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije, te povećanje količine podataka, koji se koriste u profesionalnom i privatnom životu, pridonio je stvaranju izraza data storytelling. Značenje tog izraza jest u tome da se (brojčanim) podacima, često prikazanim u obliku tablice ili grafa, potkrepljuje priča. Skoro svaka aplikacija na pametnom telefonu ima neku vrstu grafičkog prikaza, primjerice vremenska prognoza obiluje tablicama, kartama i grafikonima, te smo svakoga dana, namjerno ili nenamjerno, uključeni u proces pričanja priče utemeljene na podacima.

Iako pričanje takve priče može djelovati apstraktno i složeno, ono ima iste glavne sastavnice kao i tradicionalno pričanje priče – postoji pripovjedač, publika, te sadržaj koji pripovjedač prenosi publici. Specifičnost je u tome što pripovjedač u kontekstu data storytellinga mora znati prikazati (brojčane) podatke i učiniti ih publici razumljivim kako bi prenio željenu poruku. Kako bi to mogao, treba razumjeti principe vidne percepcije. U okviru Gestalt psihologijske škole, koja se početkom 20. stoljeća bavila istraživanjem vidne percepcije, utvrđene su neke temeljne zakonitosti vidne percepcije, koje se mogu primijeniti u data storytellingu. To su načelo blizine, sličnosti, zatvorenosti, povezanosti i zajednička kretanja. U skladu s postavkama te psihologijske škole, upotreba navedenih vizualnih zakonitosti omogućuje grupiranje dijelova grafa u cjelinu, pa sadržaj koji pripovjedač prenosi publici dobiva na zanimljivosti i informativnosti.

Pripovjedač koji upotrebljava podatke u pričanju priče mora znati kako je u data storytellingu kvaliteta sadržaja presudna, a grafički prikazi su podrška u prenošenju sadržaja. Također, od osobite je važnosti poznavanje publike kojoj pripovjedač prenosi poruku kako bi prilagodio svoj način izlaganja. Prenosjenje poruke će biti uspješnije ako pripovjedač definira specifične karakteristike publike pred kojom će izlagati, te precizira svoj odnos s njom.

U ovom će izlaganju na priči Bremenski svirači, autora Jacoba i Wilhelma Grimma, biti prikazani primjeri dobre prakse data storytellinga. Slušatelji izlaganja naučit će kako se sadržaj priče može potkrijepiti grafovima, te kako primijeniti gestaltistička načela vidne percepcije u izradi vizualnih prikaza podataka. Također, bit će obrazloženo zašto je poznavanje sadržaja koji pripovjedač prenosi publici presudno za uspješan data storytelling.

Dorja Mučnjak
dmucnjak@nsk.hr

Prostor slobode – priča o jednom knjižničarskom društvu

U ovom radu će se predstaviti teorijski temelji storytellinga kao marketinškog alata. Kroz niz pokazanih pravila i uputa, pokušat će se objasniti put kojim se knjižničarska društva mogu predstaviti svojoj primarnoj korisničkoj skupini – knjižničarima, ali i drugim dionicima, uključujući i financijere.

Storytelling¹ ima svoja pravila kako bi bilo što uspješnije:

1. priče pojednostavljuju poruke koje prenosimo,
2. priče prenose i oblikuju ideje,
3. priče povezuju ljude,
4. priče inspiriraju i motiviraju.

Kako bi priče bile što uspješnije, moraju biti zabavne, uvjerljive, edukativne, moramo se moći s njima povezati, moraju biti smislene i pamtljive. Svaka dobra priča mora imati zanimljive likove, neku vrstu prepreke koja se mora prevladati, rasplet, strukturu, mizanscenu.

Kako bi proces pričanja priče bio uvjerljiviji, potrebno je poznavati svoju publiku, javnost kojoj se obraćamo, potrebna je jasna poruka koju šaljemo, izabrati medij kojim ćemo priču pričati te pozvati publiku na angažman (call-to-action).

Na kraju, našu priču valja i ispričati.

A svako knjižničarsko društvo ima svoju priču. Priča koju neko knjižničarsko društvo priča svojoj korisničkoj skupini, svojim članovima, mora moći potaknuti te članove da se i kao knjižničari povežu s njegovim vrijednostima, angažiraju se, požele darovati svoje vrijeme, znanje i iskustvo za to društvo i zajednicu u cjelini.

Zagrebačko knjižničarsko društvo je u zadnje četiri godine postalo vodeće hrvatsko regionalno knjižničarsko udruženje, ne samo zbog broja članova, već zbog aktivnih volontera, zbog inovativnih projekata i pozitivne promjene koju promovira. Promjenom vodstva društva u lipnju ove godine, pojavio se izazov, kako nastaviti pričati priču s novim scenarijskim zapletima, novim likovima i novom mizanscenom, a da vrijednosti društva ostanu jasno prenesene.

¹ <https://blog.hubspot.com/marketing/storytelling>

Narodna biblioteka „Detko Petrov“ Dimitrovgrad

Elizabeta Georgiev

betageorgiev@yahoo.com

Lična priča ili Kada tri priče vire iza ćoška: Iskustvo u pričanju priča bibliotekara-pisca-prevodioca

Priče podstiču maštu, strast, stvaraju osećaj zajedništva među slušaocima, pokreću nas na razmišljanje i na akciju, na igru. Priča je ono što utiče na instinktivni, emotivni deo naše ličnosti, koji je mnogo jači od racionalnog. Ljudima je mnogo lakše da zapamte priču, nego činjenice i podatke. Ovo je posebno izraženo kod dece, koja se iskreno i bez zadržke prepuštaju priči, često kreirajući je na svoj način ako onaj ko priča priču vodi slušaocima kroz nju tako da oni postanu njen sastavni deo.

Veoma je važno da se prilikom pričanja priča vodi računa da priča bude interesantna publici, ali da i onaj ko priča priču uživa u njoj, kao i da način pričanja stalno prilagođava svojoj publici, poigravajući se svim svojim sposobnostima komunikacije – glumom, glasom, mimikom, pokretima. Sve ove aktivnosti pričalac priče vešto balansira kada pred sobom ima najmlađu publiku.

U radu će biti predstavljena lična iskustva autora koji je prvenstveno bibliotekar, ali i pisac za decu i prevodilac. Kroz priču o pričanju priča, potražićete odgovor na sledeća pitanja: kako se na susretima za decu u biblioteci pričaju priče i predstavljaju na način koji je njima interesantan, uključivanjem lutaka i animacijom različitih predmeta; kako se deca uključuju u pričanju priče, postajući kreatori svojih, na licu mesta, stvorenih priča; kako se kroz igru, glumu, varijaciju glasa i promene scenografije stvara kreativna i inspirativna atmosfera za pričanje priča; kako nezainteresovano dete „uvući u priču“; kako u isto vreme govoriti priču na dva jezika, a ponekad „ubaciti“ i lokalni govor; koliko iskustvo u pričanju priča pomaže piscu u kontaktu sa publikom.

Knjižnice grada Zagreba

Romana Tanković
romana.tankovic@kgz.hr

Tanja Štignjedec Sulić
tanja.stignjedec.sulic@kgz.hr

Božica Dragaš
bozica.dragas@kgz.hr

Storytellers – Pričaj mi priču

Dječja knjižnica Marina Držića ogranak je Knjižnice Marina Držića, jedne od područnih knjižnica mreže Knjižnica grada Zagreba. Kontinuitet održavanja pedagoško-animacijskih aktivnosti za predškolsku i školsku djecu u redovitim terminima u ovoj knjižnici seže od 1972. godine. Pomnim praćenjem potreba svojih korisnika, ponajprije vezanih za promjene u čitateljskim navikama djece u kontekstu dinamičnoga digitalnog i multikulturnog okruženja, knjižnica kontinuirano osuvremenjuje svoje aktivnosti te osmišljava nove sadržaje.

Jedan je od takvih novijih programa i Storytellers – Pričaj mi priču, koji se u Dječjoj knjižnici Marina Držića provodi u stalnom tjednom terminu, treću godinu zaredom, a namijenjen je djeci predškolske i mlađe školske dobi.

Njegova je specifičnost dvojezično interaktivno pričanje priča: na hrvatskome i na engleskom jeziku. Temelj svake radionice čini odabrana kvalitetna slikovnica na engleskom jeziku u skladu s kojom se odabire tema pričanja te priprema oblikovani i neoblikovani didaktički materijal, primjerice: magnetna ploča s aplikacijama, plošne lutke na štapu, različiti scenski i zvučni rekviziti. Budući da je naglasak na interaktivnosti, tijekom cijele radionice djeca su aktivno uključena u njezino kreiranje. Sastavni je dio svake radionice i kreativni rad, likovni ili scenski.

S obzirom na to da je pričanje priča najstariji oblik komunikacije, kojim se prenose misli, ideje i emocije, ono je vrlo važno za govorni, emotivni i socijalni razvoj djece. Konceptija utemeljena na dvojezičnosti usmjerena je na senzibiliziranje djece za multikulturalnost te na širenje dječjeg vokabulara i rano usvajanje engleskoga jezika kao najzastupljenijega jezika na svijetu.

Ujedno, ovim se radionicama potiče ljubav prema priči i čitanju, promiču se slikovnice koje odlikuje kvalitetan tekst i ilustracije, razvija se mašta i kreativnost.

Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin, Zrenjanin

Vladimir Tot

vladatot@zrbiblio.rs

Primer dobre prakse – besplatni alati, mogućnosti upotrebe savremenih tehnologija u storitelingu

Kroz izlaganje će biti predstavljeni digitalni audio vizuelni alati korišćeni u dva projekta u kojima je učestvovala Gradska narodna biblioteka „Žarko Zrenjanin“, kao primer dobre prakse vezane za storiteling metodu rada na promovisanju kulturnog nasleđa.

Prvi projekat „Storytelling u Muzeju“ trajao je tri godine, od 2018. do 2020. godine, kroz više od trideset realizovanih radionica, u projektu je učestvovalo 8 kustosa, 12 bibliotekara i gotovo 700 učesnika, dece osnovnoškolskog uzrasta kojima je projekat bio namenjen, ali i profesora, učitelja, školskih bibliotekara i bibliotekara iz drugih gradova. Napisano je dvadesetak autorskih priča kroz koje smo predstavili lokalnu istoriju, tradiciju, pisce, slikare i arhitekturu. Tokom svakog od tri ciklusa projekta uvedene su novine, u skladu sa novim potrebama koje su se pojavljivale. Deo tih novina se odnosio na audio i vizuelne prezentacije korišćenjem savremenih digitalnih tehnologija i alata. Istovremeno, dokumentovanje radionica, bilo fotografijom bilo video zapisima, omogućilo je naknadno pravljenje materijala kojima su se storiteling radionice i priče mogle predstaviti i korisnicima koji nisu bili u prilici i mogućnosti da uživo prisustvuju.

Drugi projekat „Train2Sustain“, u okviru Erasmus + projekata EU, počeo je 2021. godine i trajaće do 2023. godine. Realizuje se u saradnji sa partnerima iz Austrije, Grčke i Slovenije i bavi se prevashodno ispitivanjem rada u kulturi tokom pandemije. Srbija (Narodni muzej Zrenjanina i saradnici iz naše Biblioteke) se bavi pitanjem rada sa decom, kroz storiteling radionice, uz korišćenje alata koji bi omogućili rad sa decom u uslovima pandemije. Tokom rada na projektu ispitivali smo koji alati i veštine su nam potrebni kako bismo snimali radionice i emitovali živi video sa radionica.

U izlaganju će biti predstavljeni svi alati koje smo koristili (mahom besplatni i laki za korišćenje), iskustva koja smo imali, prednosti i mane svakog od njih i na kraju efekti koje smo postigli korišćenjem ovih alata.

Narodna biblioteka Požega

Daniela Skoković

daniela.skoković@gmail.com

Priče u pokretu – LS "Stories on the move"

U ovoj kratkoj prezentaciji želimo da prikazemo različite tehnike i primere dobre prakse koje se tiču pripovedanja. Narodna biblioteka Požega već dugi niz godina posebnu pažnju posvećuje programima za podsticanje čitanja, a u fokusu su nam uvek priča i pričanje.

Kroz prezentaciju ćemo posebno predstaviti naš novi program „Čitaj i šetaj” koji objedinjuje zajedničko čitanje dece i odraslih, pričanje priča, upotrebu digitalnih aplikacija i boravak na svežem vazduhu tj. fizičku aktivnost. Ovaj veoma interesantan i inovativan proces pripovedanja dobio je svoju potvrdu kvaliteta kroz učestvovanje na takmičenju „Teaching with Europeana” u obliku ponuđenog scenarija za učenje za prosvetne, ali i muzejske i bibliotečke edukatore (Learning Scenario „Stories on the move”).

Ovo je primer dobre prakse koji pruža mnoštvo mogućnosti za različite tehnike pripovedanja i razgovora o pročitanoj, uz kombinovanje sa digitalnim aplikacijama, ali i uz preko potreban boravak na svežem vazduhu čitavih porodica i uz promovisanje zdravih stilova života.

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci

Tena Tonković
tena@gkvk.hr

Blanka Bazina Vranić
blanka@gkvk.hr

Čarobnjakov šešir – izvuci priču!

Govoreći o pripovijedanju govorimo o složenoj jezičnoj i spoznajnoj sposobnosti koja se kod djece razvija kroz nekoliko faza, a ujedno je i jedna od temeljnih vještina čitalačkih sposobnosti. Vještine pripovijedanja razvijaju se postepeno, u skladu s djetetovom dobi. Unutar knjižnica pripovijedanje, prepričavanje i naracija od velike su važnosti, jer se time stvaraju čitalačke navike posebice čitanjem i pripovijedanjem onoga što je djeci blisko, a to su slikovnice i bajke. Dugotrajnim provođenjem aktivnosti čitanja i pripovijedanja primjetno je kako djeca pozitivno reagiraju te sami iniciraju takve aktivnosti.

U Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci od 2021. godine djeluje čitateljski klub za djecu koji nosi naziv Čarobnjakov šešir. U klubu se druži, međusobno upoznaje, uči se prihvaćati tuđe ideje i razmišljanja, što utječe na zdravi razvoj, poboljšanje čitalačkih navika i spoznaje o važnosti pripovijedanja. Rezultati provedenih aktivnosti govore o pozitivnoj reakciji djece i njihovom interesu za ponovni dolazak. Jedan od reprezentativnih primjera aktivnosti je uključivanje digitalnih alata koji su danas neizostavni za cjeloživotno učenje, razonodu i zabavu.

U čitateljskom klubu Čarobnjakov šešir korišteni su digitalni alati poput Genialy, Learningapps i drugih, uz pomoć kojih je kreiran Escape room. Navedeni digitalni alati omogućili su ulazak u novi, virtualni svijet pripovijedanja, te je na taj način nastao spoj tradicionalnog pripovijedanja s digitalnim, što je rezultiralo povećanim interesom za pripovijedanje i samostalno kreiranje sadržaja u digitalnim formatima. Tradicionalno pripovijedanje danas je prožeto digitalnim sadržajima, no ipak tradicionalni oblik još uvijek ima jasno i središnje mjesto u djetetovu životu, ali i životu odraslih.

Katarina Novaković

Dragana Božić

gbns.decjeodeljenje@gmail.com

Algoritam pripovedanja

U svakodnevnom radu, bibliotekari se sreću s najrazličitijim korisnicima. Posebnosti su naročito izražene i važne u radu s decom. Izazov je uskladiti obimne, raznolike i nadasve korisne književne teme za pripovedanje u okviru tematskih programa, koji predviđaju i različite uzraste dece. Odgovor kako ćemo u tim situacijama pripovedati, dobile smo razumevanjem logike virtuelnog. Zapravo, analiza virtuelnog sadržaja može nas usmeriti, dati ideje, scenarija za pripovedanja uživo, koja privlače i zadržavaju dečju pažnju. Dakle, virtuelno nam može biti „algoritam”, odnosno putokaz u kreiranju pripovedanja deci, kojoj je virtuelno svakodnevnica.

Dok veliki broj onlajn alata, virtuelno pripovedanje čine vizuelno i audio atraktivnim, i stalno dostupnim, ipak je narušena neverbalna komunikacija i njeni efekti. Sputana je spontanost i isključeno je uživanje svim čulima. Izostaje i socijalizacija. Nasuprot tome, efektno pripovedanje – kroz različite govorne veštine, mimikom i gestikulacijom, kojima se ostvaruje kompletan čulni doživljaj – u kontinuitetu stimuliše i održava pažnju dece.

Pripovedanje može biti dijalog, podsticanje mišljenja, u kom deca kritički razvijaju svest o sebi, svetu i drugima. Pitanjima u toku pripovedanja, učimo ih da sagledavaju život izvan priča i bajki, mitova, predanja i uvide da život nije tek zakonitost prošlih vremena, nego proces, dinamika, razvoj, koji ima svoje izvorište u svim tim pričama koje nam daju bazični osećaj sigurnosti, lične i društvene vrednosti.

Na osnovu svega navedenog, nastao je kratak i dinamičan pripovedni triptih, koji predstavlja pripovedanje virtuelnom metodologijom, u realnom vremenu. Svaki deo triptiha ima svoju opravdano različitu formu, a objedinjuje ih jedna tema: Ljubav.

U prvom delu pripovedanjem srpske narodne bajke „Mala vila”, kroz dijalog, ispitujemo šta je ljubav i ljubav prema sebi. U drugom delu bajkom „Lepotica i zver” otkrivamo stvarnost u bajkama i važnost samovrednovanja, dok smo u trećem, uz minimum scenskih rekvizita, dramatisovale savremenu bajku „Princeza u papirnoj kesi”. Ova bajka eksplicitno i nedvosmisleno daje na značaju samoljubavi, postavljanju ličnih granica i drugih zdravih obrazaca odnosa prema sebi, i dokazuje da time ne gubi svoju bajkovitost. Prihvatanjem i implementiranjem virtuelnih metodologija, a istovremeno poštovanjem svih navedenih prednosti pripovedanja uživo, formiran je nov, edukativan, dinamičan i zabavan program. Svoju promociju i velik uspeh doživeo je već prilikom prvog izvođenja, na festivalu „Verujete li u bajke?”, kao deo kulturnih programa za decu grada Novog Sada u okviru Evropske prestonice kulture 2022.

Osnovna škola Jagode Truhelke, Osijek
Irena Bando
irena.bando10@gmail.com

Osnovna škola „Grigor Vitez“, Osijek
Marija Purgar
marija.purgar5@gmail.com

Misli, riječi i slike utkane u priče

Primjer dobre prakse *Misli, riječi i slike utkane u priče*, prikazat će učinkovitu primjenu *storytellinga* u radu s učenicima, koji provode autorice ovoga rada u Osnovnoj školi Jagode Truhelke i Osnovnoj školi „Grigor Vitez“ u Osijeku u Republici Hrvatskoj. Autorice će prikazati prednosti i ograničenja primjene tradicionalnog japanskog načina pričanja priča sa slikama, poznatijeg kao kamishibai pripovijedanje, te predstaviti popularan projekt Bajke pod baldahinom, koji provode u suradnji s Društvom „Naša djeca“. No, kako suvremeno pripovijedanje ima publiku koja zahtijeva kratkoću, brzinu i jednostavnost, te (kratkoročno) pamćenje priča, prikazat će se i primjeri digitalnog *storytellinga* nastalih korištenjem *web* alata i sofisticiranih računalnih programa.

Prezentirat će se kreativni primjeri proizašli iz višegodišnjeg projekta Virtualni dani darovitih, kao i digitalni radovi jednog od najuspješnijih nacionalnih projekata za školske knjižnice Stvarajmo eKreativno.

Gradska biblioteka „Božidar Knežević“, Ub

Jelka Panić
panicjelka@gmail.com

(Digitalni) storiteling u ubskoj biblioteci – novi sadržaji za nove generacije

Storiteling kao način prenošenja informacija u bibliotekama širom sveta ima dugu tradiciju, dok na našim prostorima tek dobija na važnosti i sve više se koristi kako bi se korisnicima ponudili novi sadržaji i aktivnosti i kako bi promovisali rad biblioteka i postali vidljiviji u zajednici. Storiteling, odnosno pripovedanje, traje od pamtiveka, kada su u prvim ljudskim zajednicama stariji podučavali mlađe naraštaje lovu i preživljavanju u surovim uslovima. U savremenom dobu, storiteling se koristi u marketingu, biznisu, obrazovanju, politici. Biblioteke današnjice na različite načine privlače svoje korisnike, osavremenjuju svoj rad, modernizuju načine komunikacije sa zajednicom, a kroz storiteling se blisko povezuju sa članovima, šireći prave moralne vrednosti, zdrav stil života, ali i nudeći zabavu, lep utrošak slobodnog vremena, na prijatan način savetujući i inspirišući pratioce programa.

Baviti se storitelingom u biblioteci nije moguće neplanski i bez dobro organizovanog i promovisanog delovanja. Bibliotečki radnici moraju biti spremni na upoznavanje sa uzrastom korisnika programa, njihovim brojem, te dobro isplanirati ciljeve i zadatke, i prema tome odabrati priče i uigrati se kao tim.

U našoj Biblioteci rade kolegice koje su glumice u Amaterskom pozorištu „Raša Plaović“ u Ubu, tako da je organizacija ovakvih sadržaja bila zadovoljstvo za sve zaposlene. Naši storiteling dani su održavani u okrugu Dečje nedelje i u saradnji sa Predškolskom ustanovom „Ub“. Birane su priče sa adekvatnim sižeom i u skladu sa temom Dečje nedelje. Koginice su birale odgovarajuće kostime i pripremale se za pripovedanje. Kako Biblioteka nema prostor za odvijanje kulturnih programa, naše storiteling radionice su se dešavale u vrtiću. Deca su bila zainteresovana, motivisana da sarađuju, pitaju i da učestvuju u odigravanju priče.

Kako je u vreme pandemije bilo nemoguće ostvariti pomenute programe, Biblioteka je našla način da ostane u kontaktu sa najmlađim korisnicima i da im ponudi interesantne sadržaje tako što smo uspostavili digitalni storiteling. Uz pomoć kamere i laptopa, naše kolegice su putem video-veze pripovedale priče deci iz vrtića i osnovnih škola, te smo uspostavljenu tradiciju podigli na viši, savremeniji nivo.

Na ovaj način postali smo bliži korisnicima i uvideli da se i u vreme pandemije i sveopšte zatvorenosti mogu ostvariti kulturni programi i da korišćenjem savremenih IKT uređaja Biblioteka ostaje otvorena i dalje popularna među korisnicima. Uvideli smo da je tehnika mnogo pomogla, ali i da su ključ uspeha motivisani zaposleni, njihova ljubav prema poslu, korisnicima i kulturi.

POSTERSKA IZLAGANJA

Narodna biblioteka „Radoje Domanović“ Leskovac

Nadica M. Stojanović
nadic80@yahoo.com

Vesna R. Ilić
vesna1ic0212@gmail.com

Leskovačka maštaonica

Pričanje priča je u čovekovoј prirodi, te se pripovedanje smatra za jednu od najstarijih ljudskih veština. Priče nas pokreću na razmišljanje i podstiču maštu. Za vreme vanrednog stanja u Republici Srbiji, 2020. godine, bibliotekari Narodne biblioteke „Radoje Domanović“ u Leskovcu osmislili su i realizovali, kako bi deci olakšali boravak kod kuće, program za decu „Bibliotekari čitaju za najmlađe! – audio bajke, priče i pesme“.

Leskovački bibliotekari su, u periodu od 30. marta do 9. juna 2020. godine, pročitali i snimili ukupno 64 narodne bajke i basne, od toga jednu pesmu i jednu dečju igru. Bajke i priče čitalo je ukupno 16 bibliotekara koji rade u matičnoj ustanovi u Leskovcu i u ograncima Biblioteke u Pečenjevцу, Vučju, Grdelici i Predejanu. Svi video-zapisi obrađeni su od strane bibliotekara koji radi na Odeljenju nabavke, a pri montaži snimaka korišćene su fotografije sa radionica iz arhive Biblioteke. Snimci su postavljeni na Jutjub kanalu i prikazivani na Fejsbuk, Instagram i Tviter stranici Biblioteke. Sredinom juna 2022. godine na Jutjub kanalu bilo je ukupno 16.308 prikaza i pregleda postavljenih bajki i priča.

Kako bi projekat i njegovi rezultati bili održivi i dostupni što širem krugu ljudi, ideja je da se napravi plakat za prezentaciju ovog programa za decu na kome su kroz 64 kju-ar koda prikazane sve pročitane bajke i priče. Svaki kju-ar kod u sebi sadrži informaciju o određenom video-zapisu i upućuje na Jutjub kanal Biblioteke. Očitavanjem kju-ar koda pomoću aplikacije na mobilnom telefonu otvara se željena bajka ili priča.

Jedna od ideja nastala tokom izrade ovog rada je da se plakati odštampaju i izlože u vrtićima, bolnicama, na Odeljenju pedijatrije, Dečjem dispanzeru i osnovnim školama, kako bi što veći broj dece čuo snimljene bajke i priče.

Narodna biblioteka „Radoje Domanović“, Leskovac
Ana Cvetanović
anacvetanovic@yahoo.com

Javna biblioteka „Bora Stanković“, Vranje
Sanja Bundalo i Danijela Vlahović (akad. slikarka)

Čitalački hedonizam

Poznato je da reči različito zvuče u različitim rukama i ustima. Izražavajući se jednostavnije i konkretnije sa akcentima i tempom, kao i pauzama kraćim ili dužim u izgovaranju pričamo priču, odnosno pripovedamo, a to se modernim rečnikom zove storiteling (storytelling).

U storitelingu smo povezale teoriju i praksu, literaturu sa životom. U školi dete ima obaveznu lekturu, koju zaobilazi zbog tihog bojkota i to nije trik. Uzroci krize čitanja su elektronski oblici sa pojavom interneta. No, izdavači se snalaze. Počeli su sa objavljivanjem e-knjiga i one se sve više takmiče sa štampanim knjigama. Bez čitanja knjiga najpre strada poznavanje jezika.

Organizovale smo, kao diplomirani bibliotekari, pregršt radionica. Teme su bile drugačije, ali je manir ostao isti: fantazija priča koja je obuhvatala sićušne figure, čudesan crtež, pogled odozgo. Čarolija je uvek ostajala nakon održanih radionica. Doživele smo i izvele svoje iskustvo iz riznice zone zaborava. Bibliotekar u storitelingu postaje neka vrsta učvršćivača fantazije i takozvani ublaživač realnosti. Najdraže su nam priče koje u svemu otkrivaju tajnu energije rasta, lepotu koja se ne može sakriti, kao i tolerantnost koja nam nije dala da se dosađujemo na radionicama. U leskovačkoj Biblioteci organizovane su radionice. Letnji ciklus radionica „Zašto je važno čitati knjige?“ (osam radionica). Iz tog ciklusa nastao je nov zimski ciklus radionica pod nazivom „Časovi čitanja“. Potom je nastao nov letnji ciklus „Časovi čitanja: pekar-lekar-bibliotekar“. U vranjskoj Biblioteci u vreme Kovida-19 čitalačka groznica dobila je epidemijske razmere. U tom nepopularnom periodu za ikakva okupljanja, otpočinje realizacija projekta „I seoske biblioteke žive“, koji finansira Ministarstvo kulture i informisanja. U selu Rataju organizovane su interaktivne radionice u ogranku Biblioteke i to ovim redom: Oživljavanje omiljenog junaka iz knjiga na sceni; Negujemo svoj dijalekat; Strane reči u našem jeziku; Strip priča „Moj izmišljeni junak“; Ciciban; Kviz „Pogodi o kojoj je knjizi reč?“, Međugeneracijska radionica „Omiljena knjiga – nekad i sad“; S piscima kroz Srbiju.

Cilj rada je da se storiteling priključi na svetski net i afirmiše knjigu, čitanje, pripovedanje, a biblioteke kao bazične ustanove kulture.

Storiteling je veoma važan pošto nas pokreće na razmišljanje, pa je korisnicima mnogo lakše da zapamte priču, nego podatke i činjenice. Priče podstiču maštu stvarajući osećaj bliskosti među slušaocima i mogu se prenositi drugim ljudima jer je pripovedanje u čovekovoj prirodi. Zato je storiteling veoma važan u savremenoj bibliotečkoj praksi.

Biblioteke grada Beograda
Vladislava Ivković Marković

Violeta Đorđević
violeta_djordjevic@yahoo.com

Krugovi pripovedanja

Kroz poster prezentaciju biće predstavljeni različiti oblici pripovedanja koji su zastupljeni u praksi Biblioteke grada Beograda kao oblik rada sa decom i odraslima. Kroz priču i sliku biće objašnjeni različiti krugovi u kojima se pripovedanje odvija i različite funkcije koje pripovedanje može imati: pripovedanje kao deo igre, zabave, učenja, podsticanje čitanja, zagovaranja, marketinga, animacije, informisanja. Posebno će biti istaknut značaj pripovedanja kao alata u svakodnevnoj komunikaciji sa korisnicima, te načini korišćenja pripovedanja kako bi se publika zainteresovala za određenu temu. Takođe, biće detaljnije predstavljeni novi digitalni modusi pripovedanja koje se mogu upotrebiti u svrhu promovisanja, predstavljanja i boljeg upoznavanja korisnika sa uslugama i ponudom biblioteka.

Gradska biblioteka Karlo Bijelicki Sombor

Anđelija Pruginić
pruginicandja@yahoo.com

Gorana Koporan
goranakoporan@gmail.com

Od priče do slikovnice

ba koju su upecala dva dečaka se zvala SomBorac i počela je da priča čudnovate priče o svom životu u Panonskom moru, o kopanju kanala, fijakerima, Mariji Tereziji, bođošima, arterskim bunarima...

Dobre priče su zabavne, obrazovne, univerzalne, organizovane i zapamtljive. One se pričaju sa velikim žarom i slušaju sa velikom pažnjom.

Svaki grad ima svoju priču, a Sombor ima sreću da ima divne ljude koji neguju tu priču. Bibliotekari Dečjeg odeljenja Gradske biblioteke „Karlo Bijelicki“, Anđelija Pruginić i Radmila Lazarević, u okviru radionica za decu „Sombor – moj grad“, a tragom sajta „Ravnoplov“, našeg poznatog sugrađanina, istoričara, Milana Stepanovića, pričali su priču o Somboru kroz pojmove organizovane i poređane azbučnim redom. Sombor ima mnogo da ponudi i zabavi decu interesantnim pričama o njemu. Pričom o Avramu Mrazoviću, bođošima, Veljku Petroviću, Grbu Sombora, dudu, đermu, Ernestu Bošnjaku... učesnici radionice su bili zavedeni svojim gradom. Na kraju svake održane radionice, učesnici su na poleđinu razglednice pisali poruke šta vole, a šta je to što bi menjali u svom gradu. Takođe, pravili su razglednice grada, nastavljajući pričanje priče na slikovit način, a u okviru radionice sastavljali su i puzzle kreirane od fotografija Sombora.

Priče nastaju, žive i razvijaju se, a ova naša priča je krenula od sajta „Ravnoplov“, da bi kroz radionice izrodila ideju o nastanku knjige „Sombor – slovo po slovo: 101 priča u 30 slova“, koju je napisao Milan Stepanović i koja predstavlja pravi vodič za zaljublivanje u Sombor. Knjigu rado čitaju Somborci, ali i svi posetioci i ljubitelji našeg zelenog grada.

Priča o Somboru je narasla u ideju pravljenja slikovnice „Pričao mi je SomBorac“, koju piše Gorana Koporan, adaptirajući tekst Milana Stepanovića i stavljajući ga u formu učeničkog literarnog rada („pismenog sastava“). Kao zbirka priloga o pojmovima koji simbolizuju grad Sombor, od njegovog nastanka do savremenog doba, slikovnica „Pričao mi je SomBorac“, odličan je način približavanja istorijskog nasleđa jednog grada, i to ne samo njegovim stanovnicima, nego i kao primeren spomenar svakome ko je za ovaj grad čuo.

Mi pričamo priče, a priče pričaju o nama. Kao što je Ivo Andrić rekao u besedi prilikom dobijanja Nobelove nagrade: „Načini i oblici pričanja menjaju se s vremenom i prilikama, ali potreba za pričom i pričanjem ostaje, a priča teče dalje, a pričanju kraja nema“.

Narodna biblioteka „Jovan Popović“ Kikinda

Darinka Maljugić
mokrinmaljugic@gmail.com

Olivera Milin
olivera.basaid@gmail.com

Dunja Brkin Trifunović
dunjatrifunovic@gmail.com

Pripovedanje naše nasušno

Pripovedanje (eng. storytelling) ili pričanje priča postojalo je još pre pisma. Crteži pećinskog čoveka mogu se tumačiti kao pripovedanje. Priče vole deca i odrasli, podjednako. Upravo je priča ta koja pokreće ljude, a ne statistika. Umeće pripovedanja je veliki dar. U javnim bibliotekama pripovedanje se smatra kao efikasno sredstvo za povezivanje dece sa literaturom i bibliotekama, jer slušaoci svih uzrasta pozitivno reaguju na usmene priče. Umeće pričanja priče o misiji biblioteke u lokalnoj zajednici je veoma značajno za razvoj bibliotečkih usluga. Narodna biblioteka „Jovan Popović“ je najstarija institucija kulture u Kikindi i jedna je od starijih biblioteka u Srbiji. Pripovedanje jeste jedna od veština kojom se služe bibliotekari kako bi pričom podstakli razvoj pismenosti, posebno rane pismenosti kod dece, bogaćenje rečnika, razvoj veština aktivnog slušanja, kao i povezivanje ne samo korisnika sa knjigama, bibliotekom i lokalnim kulturnim i istorijskim nasleđem, već i jedne sa drugim.

Socijalna komponenta pripovedanja dobila je na značaju sa razvojem tehnologije i sumrakom komunikacije *face to face*. U našoj Biblioteci se praktikuje pripovedanje najviše u radu sa decom i mladim korisnicima u okviru različitih programa (dramska sekcija, čitalački klub, razne radionice). Na dramskoj sekciji u našem ogranku u Mokrinu pričanje priča se koristi kao uvod u dramatizaciju nekog teksta i kao osnaživanje polaznika za javni nastup. Praksa duga preko petnaest godina je pokazala taj pristup kao delotvoran. U okviru čitalačkog klubića kroz pričanje priča problematizuju se određene teme značajne za datu grupu, povezuju se sa lokalnom istorijom. Današnje biblioteke se nalaze na granici između tradicionalnih usluga i tehnoloških promena. Pripovedanje, naizgled staromodno, premošćuje jaz između prošlosti i nadolazeće budućnosti, upravo zato od skoro pripovedanje koristimo i na radionicama programiranja. U stvari, pripovedanje je neizostavni deo rada u Narodnoj biblioteci „Jovan Popović“.

U radu će biti prikazani primeri pripovedanja koje smo sproveli (i sprovodimo) u našoj Biblioteci (centralnoj i u ograncima).

Narodna biblioteka „Veljko Petrović“, Bačka Palanka

Dušanka Papić
dudapapic@gmail.com

Draga Petrić
bibl.zavicajno@gmail.com

Biblioteka – divno mesto za priču: primer dobre prakse u radu sa decom mlađeg školskog uzrasta

Priča je univerzalni jezik sveta. Zabavlja nas, podučava, podstiče, sredstvo je prenošenja i tumačenja raznih društvenih i civilizacijskih iskustava, olakšava nam razumevanje sveta i nas samih.

Tema ovog rada biće upravo priča i pripovedanje koje već dugi niz godina negujemo u našoj Biblioteci i ograncima. Prikazaćemo niz primera dobre prakse kojima smo uspeli da odnegujemo i sačuvamo naviku pričanja i pripovedanja bajki i priča našim najmlađim korisnicima. Kroz opis različitih načina pripovedanja, izbora tema, odnosa prema deci, prikazaćemo kako se pripremamo za realizaciju „storiteling druženja“, kao i koja je uloga bibliotekara kao pripovedača i organizatora. Posebno ćemo se osvrnuti na ostvarenu saradnju biblioteke sa vrtićima, školama, roditeljima, pedagozima, zavičajnim piscima i gostima-pripovedačima.

Na konkretnim primerima realizovanih radionica za decu pokazaćemo kako pričanje i pripovedanje kao rezultat imaju povećano interesovanje za biblioteku, knjigu i čitanje i kako pozitivno utiču na celokupan psihofizički i emotivni razvoj deteta.

Komunikacija na daljinu koju smo koristili u radu sa decom prilikom realizacije svakodnevnih aktivnosti vezanih za pričanje i pripovedanje (naročito u toku pandemije), biće jedan od segmenata ovog rada.

Na kraju, biće reči i o svim pozitivnim uticajima ovakvog delovanja, koji su nam ciljevi i očekivanja i kako smo od naše Biblioteke napravili „divno mesto“ za pričanje i slušanje priča.

Biblioteka grada Beograda

Jasna Brkić

brkicjasna011@gmail.com

Priče pune života: storiteling ili umetnost pripovedanja priča

Kada se dete rodi, najpre mu je potreban osećaj sigurnosti i ljubavi, a odmah potom i priča. Ljudi su po prirodi pripovedači, a priče sastavni deo naših života. Odvajkada pripovedane, u svim civilizacijama i kulturama, na različite načine, iz različitih pobuda. Prilagođavane su svakom novom mediju, menjale svoj oblik, od usmenog pripovedanja oko ognjišta preko knjiga, filmskog platna i računarskih ekrana. Kakvog god formata, „priča teče i pričanju kraja nema“, kako je rekao veliki Andrić. Priče bude maštu, spajaju prostor i vreme, zabavljaju i edukuju, pomažu da bolje razumemo svet u sebi i oko sebe. Biblioteke za decu su mesto gde priče traže da budu ispričane.

No, nije svejedno kako se to čini. Pripovedačke seanse su umetnički doživljaj tokom kojeg su uključeni jezik, zvuk, fizički pokret i gestikulacija kako bi se oživeli i otkrivali elementi jedne priče. Pripovedači za decu često koriste i različite vizuelne predloške i rekvizite koji pomažu vizuelizaciju priče.

Stoga, u radu prenosimo dugogodišnje pripovedačko iskustvo i dobru praksu bibliotekara za decu Dečjeg odeljenja Biblioteke grada Beograda, otkrivamo tajne zanata i odgovaramo na brojna pitanja: kako doći do ideja i znanja, kako oživeti priče koje leže na stranicama knjige, kako udahnuti život u likove, općiniti male slušaoce i uvesti ih u nove uzbuđljive svetove, kako uključiti publiku i začiniti priču igrovnim aktivnostima, i naposljetku, kako bibliotekari postaju umetnici u pripovedanju priča čineći iskustvo svojih malih slušalaca vrednim pamćenja.

Gradska knjižnica i čitaonica „Metel Ožegović“ Varaždin

Irena Žunec
irenazunec@gmail.com

Zrinka Lončar
zhrzenja@gmail.com

Korištenje pripovjedačkih metoda tijekom posjeta organiziranih skupina djece

Školski plan i program za niže razrede osnovne škole nerijetko uključuje planiranje posjeta učenika informacijsko-dokumentacijskim ustanovama u bližoj okolici škole. Zbog posebne uloge koju knjižnice imaju u zajednici učitelji su iznimno zainteresirani za mogućnost organiziranih posjeta knjižnicama, posebno dječjim odjelima. Tijekom tih posjeta, knjižničari imaju priliku učenicima predstaviti knjižnicu, knjižničnu građu i usluge na jedinstven, strukturiran način.

Kroz praksu primanja organiziranih grupa u Odjelu za djecu Varaždinske knjižnice razvijeno je nekoliko modela organiziranog vođenja grupa. Prvi model zove se Razgledavanje. On je vremenski najkraći i uključuje obilazak prostora uz iznošenje najbitnijih činjenica o povijesti zgrade i ulozi knjižnice. Primijećeno je da djeca nižih razreda osnovne škole dobro prihvaćaju model razgledavanja koji se zove Razgledavanje + priča. Prvi dio ovog programa posvećen je ulozi knjižnice i knjižničara, uz diskretna pitanja o prethodnim iskustvima učenika. Nakon toga slijedi predstavljanje glavnih poslova knjižničara uz vođeno istraživanje prostora. Treća, djeci najdraža, aktivnost je čitanje odnosno pričanje priča. Model Radionica najčešće se planira posebno za određenu grupu, u suradnji s nastavnikom. U pravilu se radi o aktivnosti namijenjenoj učenicima viših razreda osnovne škole, koji su već upoznati s knjižnicom, te barem jedan dio grupe čine djeca koja su aktivni korisnici usluga knjižnice.

Metode koje se koriste u razgledavanja knjižnice proizlaze iz pripovjedačke prakse. Formiranje cjelovitih aktivnosti u formu priče nije se pokazalo učinkovito jer zahtijeva posebni angažman voditelja, te pred nekoherentnom grupom (primjerice tijekom spajanja dvaju razrednih odjela) može djelovati neiskreno. Iz tog razloga, tijekom organiziranja razgledavanja koriste se samo elementi pripovjedačke kulture, tako da oni imaju najveći učinak. Cilj razgledavanja knjižnice nije samo povećanje svijesti o važnosti knjižnice za povijesni kontekst, već i osvješćivanje mogućnosti koje učlanjivanje u knjižnicu otvara potencijalnim korisnicima. Dijete koje se tijekom razgledavanja osjećalo dobro i naučilo nešto zanimljivo prenijet će to iskustvo svojim ukućanima.

Gradska knjižnica Subotica

Helena Omerović
helenaomerovic@gmail.com

Jelena Cvetić
jeca.cvetic@gmail.com

Tamara Brezovski
tamara.brezovszki@gmail.com

Kamišibaj u Gradskoj biblioteci Subotica

Čitanje naglas i upoznavanje knjiga u ranoj dobi neophodna su iskustva malog deteta. Deca od rođenja slušaju priče, koje im pomažu u razvoju govora i komunikacije. Dobro odabrana knjiga zadovoljava interese deteta, uzima u obzir detetove sposobnosti i kompetencije, te pruža podsticajno, ali ne i frustrirajuće iskustvo. Slušanje priča detetu proširuje vokabular, poboljšava pamćenje i razmišljanje, poboljšava koncentraciju, razvija maštu. Bajke razvijaju i emocionalnu i intelektualnu inteligenciju. U nekom smislu, slušanje priča je za mozak ono što je vežba za telo.

Kao bibliotekari neprestano tražimo nove načine za povećanje motivacije dece i kako da im približimo knjigu i čitanje. Na radionicama sa decom u Gradskoj biblioteci Subotica, pored ostalih tipova pričanja bajki za decu, koristimo i jedan drevni japanski metod, izvorno nazvan kamišibaj, koji je umetnički oblik pripovedanja uz slike. Malo je sličan dijaprojekcijama, pozorištu i pripovedanju uživo, ali njihova kombinacija daje sasvim novi metod. Slike igraju posebno važnu ulogu u ovom tipu pričanja priča jer deca vide samo šarene slike koje se otvaraju jedna za drugom i čuju glas pripovedača. Zajedničko slušanje priča pruža deci kolektivno iskustvo, drveni okvir za slike fokusira maksimalnu pažnju na priču. Kamišibaj pretvara bajke u pravi pozorišni doživljaj za publiku, a ima sposobnost i da na kratko zaustavi vreme. U ubrzanom životu, koji živi većina nas, generacija Z svoje slobodno vreme uglavnom provodi na društvenim mrežama, pa su verbalna komunikacija i empatija sve potrebnije u svakodnevnom životu. Pedagoški značaj ove vrste pričanje priča je višestruk: nudi mnoge mogućnosti za interakciju, deca takođe mogu da budu aktivni deo priča i da se uključe ne samo u priču, već i u kreativne procese.

Biblioteka „Dimitrije Tucović“, Lazarevac

Jasmina Ivanković
direktor@bibliotekalazarevac.org.rs

Dragana M. Marinković
dragana.marinkovic@bibliotekalazarevac.org.rs

Storiteling za decu i odrasle – ljudi i priče: Romeo i Julija na bibliotečkom balkonu

Biblioteka „Dimitrije Tucović“ se prilagođava multimedijalnim i informacionim potrebama adolescenata, kako bi se oni zadržali u biblioteci, ali i družili sa knjigom na tradicionalan način jer je i dalje, na našu sreću, to deo svakodnevice mnogih tinejdžera.

Milenijalce će neki sadržaj privući ukoliko iziskuje vizuelno i interaktivno izražavanje, ukoliko zadržava njihovu pažnju. Mnoga istraživanja su pokazala da je lektira ono što ih dovodi u Biblioteku i što najčešće čitaju. Poštujući potrebe mladih rešili smo da im čitamo lektiru, odnosno da ispričamo pročitano priču. Bibliotekari naše ustanove su sa stručnim saradnicima i srednjoškolskom profesorkom srpskog jezika i književnosti osmislili storiteling radionice čiji je cilj bio da na jedan atraktivan i suptilan način deca pročitaju lektiru, ispričaju je i dočaraju je kako njihovim vršnjacima, tako i našim sugrađanima. Kao plod saradnje Biblioteke „Dimitrije Tucović“ i profesorke Tehničke škole „Kolubara“ Ljiljane Pakić, održan je javni čas na platou ispred naše ustanove gde su srednjoškolci izveli predstavu „Romeo i Julija“ po tekstu Vilijama Šekspira.

Poster i fotografije na njemu će pokazati da su mladi vrlo inventivni i odgovorni ako ih dovoljno motivišemo, zainteresujemo i damo im slobodu izraza. Nakon pročitane lektire, sa decom smo organizovali radionice na kojima je bio cilj da uz njihovo kreativno dočaravanje ponovimo priču o Romeu i Juliji, da interpretiraju ono što su naučili tokom radionica na svoj način. Uvodili smo u storiteling radionice i intenzivniju upotrebu savremenih tehnologija jer smo zaključili da je to način na koji današnje mlade generacije rado i efikasno usvajaju informacije, pa su čitali tekst sa tableta, gledali fotografije sa predstava ove tragedije, a neke delove proba smo snimali mobilnim telefonom da bismo kasnije videli kako to izgleda. Učili smo o ponašanju na sceni, pravilnu dikciju, uvežbavali tekst i pokrete.

Prikazaćemo atmosferu sa završne priredbe koja je imala posebnu čar jer je izvedena na balkonu naše ustanove, a kostimi su bili pozajmljeni iz Narodnog pozorišta u Beogradu i prigradskog pozorišta „Puls teatar“ iz Lazarevca. Fotografije i snimci su nam dokaz da predan rad sa mladima ima višestruko zadovoljstvo i korist.

Programski odbor

Katarina Čeliković, Bernadica Ivanković, Dorja Mučnjak, Alka Stropnik

Organizacijski odbor

Katarina Čeliković, Bernadica Ivanković, Dorja Mučnjak, Alka Stropnik, Jagoda Ille, Ivana Končić, Marijana Tenodi, Maša Mladenović, Ivona Vojnić Hajduk, Helena Omerović

Autorica logotipa

Lorena Martinčić

Lektorice za hrvatski jezik

Ivana Kežić Pucketić, Danijela Petaros Globan, Sara Semenski

Lektor za srpski jezik

Ivona Vojnić Hajduk

Organizatori stručnog skupa

Hrvatska čitaonica Subotica, Gradska knjižnica Subotica, Zagrebačko knjižničarsko društvo, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata

„Storytelling” za djecu i odrasle – ljudi i priče organizira se u okviru XXI. Dana hrvatske knjige i riječi, dana Balinta Vujkova.

Stručni skup financijski podržavaju:

Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije, Grad Subotica, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu, Hrvatsko nacionalno vijeće, Osječko-baranjska županija, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice i Pokrajinsko tajništvo za kulturu, javno informiranje i odnose s vjerskim zajednicama.